

Informatiebrief ontworming schaap

Worminfecties kunnen leiden tot diarree, bloedarmoede, sterfte, verminderde groei, minder melk, minder wol en een slechtere voerbenuiting. Sommige worminfecties, zoals bij de rode lebmaagworm, kunnen symptomeloos verlopen en worden pas opgemerkt als er sterfte optreedt. Worminfecties zijn grote schadeposten voor schapen en hun eigenaren, daarom is het belangrijk dit zoveel mogelijk te voorkomen.

De meest voorkomende wormsoorten bij schapen zijn: Nematodirus soorten (voorjaarsworm), Heamonchus contortus (rode lebmaagworm), Trichostrongyles soorten en Teladorsagia circumcincta. Lintworminfecties komen voor bij schapen maar zijn over het algemeen niet schadelijk en geven geen symptomen. De wormsoorten kennen een vergelijkbare ontwikkeling en doen er gemiddeld 2-3 weken over om van wormei uit te groeien tot infectieuze larven die weer opgenomen kunnen worden.

Regelmatig mestonderzoek helpt inzicht te geven in de mate van wormbesmetting en eventuele resistentie ontwikkeling.

Welke ontwormingsmiddelen zijn er?

Groep 1: Benzimidazolen (bv Panacur)

Groep 2: Imidothazolen (bv Levamisole)

Groep 3: Avermectines/Milbemycines (bv Ivermectine, Dectomax, Cydectin)

Groep 4: Amino-Aceto-derivaten (Monepantel, bv Zolvix)

Wat is er bekend over resistentie?

Er is in de afgelopen jaren veel resistentie ontstaan tegen de wormmiddelen. Op vrijwel alle bedrijven bestaat resistentie tegen de middelen uit groep 1. Het middel is wel eerste keus bij Nematodirus en lintworm infecties. Tegen de middelen uit groep 2 is nog geen resistentie aangetoond, maar deze middelen zijn slecht werkzaam tegen de larvale stadia van wormen. Uit groep 3 is op een aantal bedrijven resistentie aangetoond tegen ivermectine en in mindere mate dectomax. Tegen cydectin is nog geen resistentie aangetoond en dit middel heeft een werking van 5 weken tegen de rode lebmaagworm. Groep 4 is de nieuwste generatie ontwormingsmiddel, hier tegen is inmiddels ook op een aantal bedrijven resistentie aangetoond.

Bij gebruik van ontwormingsmiddelen is het van belang het gewicht van het dier goed in te schatten of het dier te wegen. Onderdosering speelt een belangrijke rol in de resistentie-ontwikkeling.

Resistentie hoeft (nog) geen rol te spelen op uw bedrijf. Daarom wordt door middel van mestonderzoek bepaald of het nodig is om te ontwormen en welk ontwormingsmiddel het beste past bij de ontworming van uw schapen. Om de resistentie ontwikkeling in de gaten te houden is regelmatig mestonderzoek van belang.

Waarom niet 100% van de koppel in één keer ontwormen?

Sinds kort zijn er nieuwe inzichten verkregen uit een onderzoek van o.a. Wageningen en faculteit Diergeneeskunde. Hieruit is het advies ontstaan om 95-98% van de koppel te ontwormen in plaats van 100%:

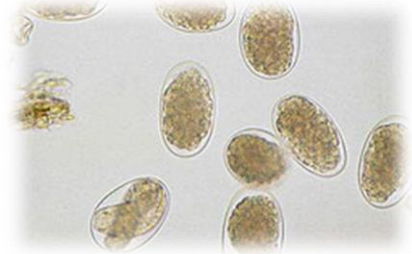
Er is altijd een klein aantal wormen in een gevoelige wormpopulatie dat een ontwormbehandeling overleeft en dat niet door het middel is gedood. Als u alle dieren in de koppel ontwormt, wordt de

volgende generatie wormen meer gedomineerd door wormen die minder gevoelig voor het middel zijn (de sterkere). Hoe sneller u de voor het wormmiddel gevoelige wormen op deze wijze wegselecteert, hoe sneller het moment is bereikt waarop de aanwezige wormenpopulatie op het bedrijf niet meer te bestrijden is met dat wormmiddel. 95-98% in plaats van 100% van de koppel ontwormen geeft qua resistentiegevoeligheid een sterk verdunningseffect op de volgende generatie wormen op uw bedrijf.

De niet-ontwormde oaien/lammeren kunnen eventueel twee weken later alsnog ontwormd worden.

Wat is het advies mbt ontwormen van lammeren?

Vanaf 6 weken leeftijd mestonderzoek doen van de lammeren (minimaal 10% van de lammeren onderzoeken). Als EPG (eieren per gram mest) > 500 dan ontwormen. Afhankelijk van het beweidingsschema (zie eind van deze brief) elke 4-8 weken mestonderzoek doen tot en met september. Vraag uw dierenarts voor advies op maat!

Kies voor de 2-5% niet te ontwormen lammeren de gezondste, oudste dieren die in royale conditie zijn.

Wat is het advies mbt ontwormen van schapen?

Mestmonster inleveren van de oaien vlak voor aflammeren. Oaien rond aflammeren ontwormen met een middel uit groep 3. Twee weken later mestonderzoek doen en afhankelijk hiervan nogmaals ontwormen met een middel uit een andere groep.

Kies voor de 2-5% niet te ontwormen oaien de gezondste dieren met bij voorkeur maar 1 lam.

Van schapen die niet aflammeren kan een mestmonster ingeleverd worden om de worminfectie te monitoren. Afhankelijk van het beweidingsschema wordt geadviseerd een mestmonster in juli/augustus te laten onderzoeken.

Let op: Zorg er altijd voor dat alleen ontwormde dekrammen op uw bedrijf komen, ter voorkoming van insleep van resistente wormen. Het ontwormen van dekrammen heeft geen invloed op de vruchtbaarheid.

Hoe kunt u worminfecties voorkomen mbv slim omweiden?

Oaien met lammeren die voor het eerst naar buiten gaan op een schoon stuk land weiden. Schoon land is land waar 3 maanden geen schapen of geiten op hebben gelopen. Vervolgens 3 wekelijks verweiden naar een ander perceel en vanaf juli 2 wekelijks. Bij 3 wekelijks omweiden en voldoende grasland zou dit betekenen dat het land in 5 percelen verdeeld moet worden om elke keer weer op schoon land te weiden (7 percelen nodig bij 2 wekelijks omweiden). Een schaap eet gemiddeld 4 m² gras per dag, wanneer onvoldoende grasland beschikbaar is kunnen de schapen bijgevoerd worden.

Na ontworming komen er nog twee dagen wormeieren mee met de mest: wacht daarom minimaal twee dagen na ontworming met het omweiden.

Nieuwe schapen introduceren

Bij de introductie van nieuw aangekochte schapen/lammeren adviseren wij deze eerst te ontwormen met een wormmiddel uit groep 3 of 4. De beste quarantaine behandeling houdt in dat er 10-14 dagen na ontworming een mestonderzoek gedaan wordt om de effectiviteit van de eerste ontworming te controleren. Op basis hiervan wordt het dier eventueel nogmaals ontwormd met een ander ontwormingsmiddel. Minimaal 2 dagen na de ontworming kunnen de nieuwe dieren in de koppel worden geïntroduceerd.

Voor advies en vragen kunt u altijd contact opnemen met de praktijk.